

Samen verder

De visie op onderwijs voor nieuwkomers en expertisedeling voor de regio Schiedam, Vlaardingen en Maassluis, onderschreven door de Nieuwkomersscholen, gemeenten, schoolbesturen en het samenwerkingsverband.

Versie:22-10-2024

Inhoud

Inleiding	3
Waar toe dient onze samenwerking? (Why)	3
De regionale visie op onderwijs voor nieuwkomers	3
Taal en cultuur is identiteit	3
Sociaal emotioneel leren, trauma en burgerschap.....	4
Educatief partnerschap.....	4
Wat levert de regionale samenwerking op? (What).....	5
Hoe ziet de aanpak eruit? (How)	5
Ambities.....	6

Inleiding

De nieuwkomersscholen van Maassluis, Vlaardingen en Schiedam hebben in opdracht van de betreffende gemeenten, de betrokken schoolbesturen (Primo, Siko, Wijzer, Un1ek en Sic) en het samenwerkingsverband Onderwijs Dat Past deze visie ontwikkeld. Binnen de regio wordt deze visie breed gedragen. Het streven is om de ambities de komende 4 jaar uit te werken.

Volgens LOWAN¹ zijn nieuwkomers kinderen of jongeren die minder dan een jaar in Nederland wonen en de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om direct in het reguliere onderwijs mee te kunnen doen. Binnen de regionale samenwerking adopteren de drie nieuwkomersscholen de uitwerking van het begrip nieuwkomers vanuit LOWAN.

In artikel 8.1 van de Wet op het Basisonderwijs staat dat het onderwijs zo ingericht wordt dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van primair en voortgezet onderwijs in de regio Schiedam, Vlaardingen en Maassluis wordt hier inhoud aan gegeven met als doel de nieuwkomers optimale mogelijkheden voor nu en de toekomst te bieden. Hiertoe heeft de regionale stuurgroep nieuwkomers een gezamenlijke visie ontwikkeld.

De handreiking "Ruimte voor nieuwe talenten; Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool"², biedt een wetenschappelijk onderbouwd kader voor onze regionale visie op onderwijs voor nieuwkomers. Het benadrukt het belang van samenwerking tussen onderwijs-, opvang-, en zorgprofessionals, evenals andere betrokken organisaties, waarbij iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en expertise bijdraagt. Een duurzame samenwerking tussen nieuwkomersscholen is cruciaal voor het succes van deze visie.

Waarom dient onze samenwerking? (Why)

De regionale visie op onderwijs voor nieuwkomers

De visie op onderwijs voor nieuwkomers binnen de regio Maassluis, Vlaardingen en Schiedam is een rechtvaardige en veerkrachtige voorziening te creëren, die voldoet aan de wettelijke eisen en gelijke kansen biedt aan elk nieuwkomerskind in de regio.

De gezamenlijke inspanningen zorgen ervoor dat nieuwkomerskinderen in de regio zich ontwikkelen om volwaardig deel te nemen aan het onderwijs en de samenleving. Specifieke expertise op NT2, trauma- en cultureel sensitief onderwijs, sociaal-emotioneel leren, en de intensieve begeleiding van ouders onderscheidt de nieuwkomersscholen van reguliere basisscholen. Voor de werkwijze van de individuele scholen, wordt er verwezen naar het schoolplan van de desbetreffende school.

De regionale samenwerking leidt tot een sterker onderwijssysteem voor nieuwkomers met meer samenhang en consistentie tussen de nieuwkomersscholen.

Taal en cultuur is identiteit

Om nieuwkomers te laten 'ingroeien' in het Nederlands onderwijs, is een flexibel meerjarig

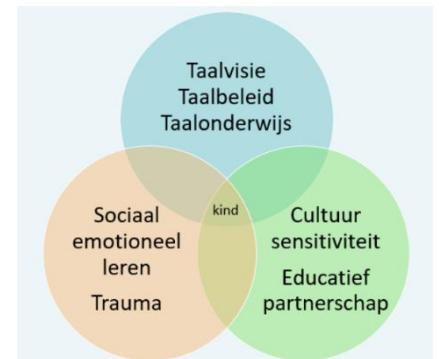
¹ Vanuit de visie op passend onderwijs kan in samenwerking met het Samenwerkingsverband ODP gekozen worden voor een aanbod in een schakelklas.

² De handreiking Ruimte voor nieuwe talenten. Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool, lectoreninitiatief professionalisering taalonderwijs nieuwkomers in opdracht van de PO-Raad en het ministerie van OCW.

integratiemodel nodig dat zich over zeker vijf jaar uitstrekt. Dit model omvat de eerste opvang- (1e jaar = onderwijs voor nieuwkomers), instap- (2de jaar) en doorgroefase (3de tot 5de jaar). Vooral tijdens de eerste opvangfase hebben de nieuwkomersleerlingen van 4 tot 13 jaar, specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften.

Op de nieuwkomersscholen wordt gewerkt vanuit een trauma- en cultureel sensitief pedagogisch klimaat, waarbij gebruik gemaakt wordt van de meertalige context van de leerlingen.

De periode die een leerling nodig heeft in de eerste opvangfase (onderwijs aan nieuwkomers) hangt af van diverse factoren binnen en rondom het kind. Daarom wordt een flexibele uitstroom aangeboden, zodat iedere leerling op het juiste moment naar het vervolgonderwijs kan gaan. Door leerlingen op een passend niveau te laten uitstromen, wordt het risico op vastlopen of afhaken in het onderwijs en in de maatschappij verminderd.

Figuur 1 Taal en cultuur is identiteit

Het proces van taalontwikkeling is dus een meerjarig proces dat nog niet is afgerond wanneer de leerlingen de nieuwkomersschool verlaten. Bij de overstap naar het vervolgonderwijs³ is het van belang dat nieuwkomers- en vervolgonderwijs intensief samenwerken, hierbij is een warm welkom en een zachte landing gegund aan iedere leerling.

Tijdens de instap- en doorgroefase bieden de nieuwkomersscholen in Maassluis, Vlaarding en Schiedam ondersteuning aan leerling en leerkracht om zo vroeg mogelijk (ontwikkelings-) achterstanden te voorkomen en te verkleinen.

Een voorwaarde voor het succes van het meerjarig integratiemodel is dat op iedere school voldoende kennis aanwezig is van tweedetaalverwerving, cultuursensitief werken, sociaal emotioneel leren, onthechting, trauma's en gedrag. Team Taal en Cultuur is het product van de kwalitatief sterke, duurzame, efficiënte en laagdrempelige samenwerking tussen de nieuwkomersscholen in de regio. Middels Team Taal & Cultuur zorgen de nieuwkomersscholen voor een kwalitatief aanbod om professionals te ondersteunen en vaardiger te maken in het werken met de superdiverse populatie.

Sociaal emotioneel leren, trauma en burgerschap

Voor nieuwkomers is het essentieel om een balans te vinden tussen het behouden van hun eigen culturele identiteit en het ontwikkelen van een gevoel van verbondenheid met hun nieuwe omgeving. TeamUp als onderdeel van aanbod van de nieuwkomersscholen voor sociaal emotioneel leren en burgerschapsonderwijs is van onschatbare waarde in het onderwijs aan nieuwkomers omdat het leerlingen de tools biedt succesvol te integreren en als actieve en geïnformeerde burgers bij te dragen aan de samenleving.

Educatief partnerschap

Vanuit nieuwkomersscholen is de communicatie naar ouders afgestemd op hun achtergrond, behoeften en capaciteiten. Dit wordt onder andere gedaan middels de regionale inzet van tolken in cultuur en taal. Het doel is ouders te betrekken bij het onderwijs en de ontwikkeling van hun kind. Tolken in cultuur en taal vanuit diverse culturen en gemeenschappen ondersteunen zowel

nieuwkomers- als vervolgscholen in de ontwikkeling van de leerling door het opbouwen en onderhouden van een vertrouwensrelatie met ouders en het verlagen van drempels en het wegnemen van angsten en onzekerheden.

Wat levert de regionale samenwerking op? (What)

De gezamenlijke inspanningen zorgen ervoor dat nieuwkomerskinderen in de regio zich ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan het onderwijs en de samenleving. De werkwijze van de individuele nieuwkomersscholen staat beschreven in het schoolplan van de desbetreffende school.

Op regionaal niveau houden de nieuwkomersscholen zich bezig met de volgende onderwerpen:

- Kennisdeling en expertise
- Optimalisatie van middelen
- Netwerkvorming en ondersteuning
- Efficiëntie in beleid en administratie

Hoe ziet de aanpak eruit? (How)

Hierboven staat kort omschreven wat de nieuwkomersscholen doen om invulling te geven aan de visie op regionale samenwerking. Hieronder wordt aangegeven hoe dit wordt gedaan.

1. Kennisdeling en expertise:

Door samen te werken wordt er kennis en expertise gedeeld over het lesgeven aan nieuwkomers. Er wordt geprofiteerd van elkaars ervaring en methodes, wat leidt tot een hogere kwaliteit van onderwijs. Team Taal & Cultuur is het product van de kwalitatief sterke, duurzame, efficiënte en laagdrempelige samenwerking tussen de nieuwkomersscholen in de regio. Zij trainen en begeleiden schoolteams in de regio met het planmatig en structureel implementeren van de taalvisie, met specifieke aandacht voor meertaligheid, trauma- en cultuursensitief lesgeven, educatief partnerschap en sociaal emotioneel leren. Team Taal & Cultuur is ook voor de nieuwkomersscholen hét kenniscentrum.

2. Optimalisatie van middelen:

Door samen te werken worden middelen efficiënter ingezet.

Dit geldt ook voor de regionale poule van tolken in cultuur en taal vanuit diverse culturen en gemeenschappen voor zowel nieuwkomers- als vervolgscholen.

3. Netwerkvorming en ondersteuning:

De samenwerking tussen de nieuwkomersscholen zorgt voor een sterk ondersteuningsnetwerk voor zowel leerlingen, leerkrachten, intern begeleiders als directeuren. Er vormt zich een vangnet voor uitdagingen zoals traumaverwerking, integratie en taalverwerving. De inzet van Team Taal & Cultuur op beleid en expertise bevordert de samenwerking en afstemming tussen de nieuwkomersschool en de vervolgschool.

4. Efficiëntie in beleid en administratie:

De scholen voor nieuwkomers en Team Taal & Cultuur zijn sparringpartners op diverse beleidsterreinen, zoals toelating, begeleiding, onderwijsprogramma's voor nieuwkomers en wetgeving.

Ambities

Om ons kwalitatief hoogstaande onderwijs te kunnen blijven realiseren zijn er voor de komende jaren ambities uitgeschreven. De ambitie is om aan alle onderstaande ambities op regionaal niveau te blijven werken en elkaar hieronder te blijven ondersteunen.

- **Expertise binnen alle scholen**
Op alle scholen binnen de regio is expertise op het gebied van meertaligheid en culturele diversiteit aanwezig. Deze expertise wordt op een duurzame manier gedeeld en geborgd. Team Taal & Cultuur blijft hiervoor zorgdragen door middel van het specialistentraject, coaching, kennisdeling op maat.
- **Uitgestroomde leerlingen worden gedurende vijf jaar in het VOT (Voorbereidend Ondersteuningsteam) gevolgd.**
Dit is essentieel om adequaat inzicht te krijgen in de juiste ondersteuning en gelijke kansen te bieden.
- **Huisvesting**
Een vaste onderwijslocatie voor langere tijd zorgt voor continuïteit in het onderwijsproces en professionele stabiliteit.
- **Behoud nieuwkomersonderwijs voor groep 3-8**
Om (vroegtijdige) onderwijsachterstanden te minimaliseren en toekomstige onderwijsuitdagingen proactief aan te pakken,¹ bieden de nieuwkomersscholen in een kleine setting specialistische, gerichte ondersteuning aan kinderen en hun ouder(s).
- **Beperk het op- en afschalen van groepen binnen nieuwkomersscholen.**
Dit is cruciaal voor personeelsbehoud en het behouden van de noodzakelijke specifieke expertise, die essentieel is voor deze doelgroep. Het is van belang om een model te bedenken en te implementeren dat deze expertise waarborgt, zodat de onderwijskwaliteit voor nieuwkomers consistent blijft.
- **Noodscenario groei leerlingenaantal op nieuwkomersschool**
Het schoolbestuur waar de nieuwkomersschool onder valt, is in het bezit van een actueel noodscenario (noodplan) om een explosieve toename van het aantal leerlingen op haar nieuwkomersschool op te vangen. Door voorbereid te zijn op explosieve groei kunnen schoolbesturen, scholen én gemeenten proactief en effectief reageren, waardoor er aan zoveel mogelijk nieuwkomers (direct) onderwijs geboden kan worden. Het noodplan wordt in samenwerking met de scholen, het samenwerkingsverband en de gemeente geschreven.
- **Alle basisscholen kennen de regionale nieuwkomersvisie.**
Door samen te werken kan er een gelijke aanpak voor nieuwkomers gerealiseerd worden en hun start in het onderwijs optimaliseren.
- **Flexibele in- en uitstroom op maat**
Dit vraagt dat alle besturen en scholen zorgdragen voor onderwijsplekken voor uitstroom nieuwkomerskinderen.
- **Tolk in cultuur & taal**
De Tolk in cultuur & taal blijft de verbinder wat betreft het contact tussen school en ouders op het gebied van onderwijs. Een gelijkwaardig partnerschap tussen ouders en leerkrachten biedt optimalere ontwikkelingskansen voor de kinderen en leidt uiteindelijk tot minder schooluitval
- **Opvang van alle nieuwkomers van groep 1 en 2 in het regulier onderwijs**

Een werkgroep onderzoekt wat de voor- en nadelen zijn van opvang van kleuters in het nieuwkomersonderwijs. En wat nodig is om deze kleuters over 4 jaar alleen nog maar op te vangen in het regulier onderwijs.

De werkgroep bestaat uit de schoolleiding van de nieuwkomersscholen, een bestuurder en een beleidsmedewerker.

- **De visie wordt breed gedragen binnen de Regio Maassluis, Vlaardingen en Schiedam**
Nieuwkomersscholen, gemeenten en bestuurders dragen deze visie uit zodat dit op alle scholen binnen de regio een bekend document is. Deze visie wordt jaarlijks geëvalueerd in het regionaal bestuurlijk nieuwkomersoverleg.